

Communio – śpiew na Komunię

Od samego początku śpiew był istotnym elementem liturgii chrześcijańskiej. Tak jak aniołowie w Niebie w mocy Bożej wyrażają niewysłowionymi dźwiękami ogromną radość z powodu cudów, których Bóg dokonuje w swoich świętych, tak i wierni uczestniczący w Eucharystii przez śpiew wyrażają swoją radość za dobrodziejstwa, którymi Bóg ich obdarza w tym sakramencie.

Komunii, czyli przyjmowaniu Ciała i Krwi Pańskiej zawsze towarzyszył śpiew. Jego ślady odnajdujemy już w IV wieku u św. Jana Chryzostoma i św. Hieronima, którzy wspominają o śpiewaniu psalmu (ps. 144 i 33). Oprócz psalmów śpiewano także hymny (Antiochia, Galia, Irlandia). Jako śpiew komunijny najbardziej upowszechnił się Psalm 33 – *Skosztujcie i zobaczcie*. Wspólnota śpiewała refren: *Gustate et videte...*, a śpiewak wykonywał wersety tego psalmu (I. Pawlak, *Muzyka Liturgiczna*, s. 337).

Wydaje się, że communio jest najstarszym ze śpiewów proprium missae. Stanowi ono także centralną część liturgii bizantyjskiej, gdzie nazwano go tam koinonikon. Nazwa ta do dziś oznacza śpiew na Komunię Świętą. Treścią tego śpiewu są psalmy odnoszące się do Komunii Świętej lub też do tajemnicy dnia. Ordo Romanus z VIII wieku tak opisuje śpiew na Komunię: „Kiedy kapłan zaczyna rozdzielać sakrament, chór powinien zaintonować *antiphona ad communionem*. Potem śpiewa się psalm. Gdy rozdzielanie jest już zakończone, daje sygnał chórowi, aby kończył śpiew doksologią i powtórką wersetu”.

Od X wieku psalm śpiewany na komunię zaczyna zanikać, pozostaje tylko antyfona śpiewana przez scholę. Zaczęto też zastępować teksty antyfon zaczerpnięte z psalmów fragmentami Ewangelii z danego dnia. Skracanie i częste tropowanie tego śpiewu sprawiło, że communio traktowano niekiedy jako dziękczynienie po Komunii Świętej. Nazwano je *antiphona post communionem*, a nawet *postcommunio* i wykonywano po zakończeniu rozdzielania Komunii Świętej. Natomiast śpiewem komunijnym stało się *Agnus Dei*.

Ogólne Wprowadzenie do Mszału Rzymskiego Rzymskiego z 1969 roku tak określa funkcję śpiewu na Komunię: „Gdy kapłan i wierni przyjmują Sakrament, wykonuje się śpiew na Komunię; ma on wyrazić przez jedność głosów duchowe zjednoczenie przyjmujących Komunię, ukazać radość serc nadać bardziej braterski charakter procesji komunijnej. Śpiew rozpoczyna się wtedy, gdy kapłan przyjmuje Komunię i trwa podczas przyjmowania przez wiernych Ciała Chrystusa, jak długo trzeba. Śpiew na Komunię kończy się jednak wcześniej, jeśli po Komunii będzie śpiewany hymn” (nr 56 i).

Przy doborze śpiewów na Komunię należy uwzględnić: czy jednoczy on przyjmujących Ciało Pańskie; czy ukazuje radość serca z otrzymanego daru uczestników Komunii; czy nadaje braterski charakter procesji komunijnej?

Wyżej wymienione treści powinny się znaleźć w śpiewie na Komunię. Pieśni w dostępnych śpiewnikach nie zawsze zawierają te treści. Wiele z nich powstało w czasach, kiedy inaczej rozumiano udział w Eucharystii. Funkcjonujące dziś śpiewy eucharystyczne można podzielić na trzy kategorie (por. I. Pawlak, *Muzyka Liturgiczna*, s. 340): adoracyjne, o Eucharystii jako pokarmie oraz śpiewy wielbiące. Najodpowiedniejsze na Komunię są śpiewy o Eucharystii jako pokarmie, np. *Chwal, Syjonie, Zbawiciela, Ludu kapłański, Pan wieczernik przygotował, Sławcie, usta, Ciało Pana*, itp.

Można też stosować śpiewy okresowe lub związane z konkretnymi świętami. W czasie okresu Bożego Narodzenia kolędy, w czasie Wielkiego Postu – pieśni wielkopostne, w

okresie wielkanocnym – wielkanocne. Rzeczą oczywistą jest, że podczas Komunii Świętej wykonywane będą tylko te zwrotki pieśni, które odpowiadają charakterowi obrzędu.

